

Böjt 6. vasárnapja (Palmarum)

► Ézs 50,1–10

Te mit kiáltasz Istennek?

A vasárnap jellege

Jézus jeruzsálemi bevonulásával fontos fordulóponthoz érkezőnk el. Galilea területén végzett szolgálatának végéhez érkezett, s megérkezett Jeruzsálembe. JÁNOSSY azt írja, hogy az ezen a vasárnapon kezdődő hét „méltán viseli a »szent hét« és a »csendes hét« nevet is” (2008, 28. o.). Valóban alkalmat kellene szakítanunk az elcsendesedésre ezen a héten, hogy elvégezhessük a magunk átvilágítását is. Hányadán is állunk Krisztussal va-

ló kapcsolatunkban? Reménység szerint az ige hirdetője és hallgatója az ujjongó tömegben lenne a bevonuláskor. Erről a bevonulásról tudósít minket az oltár előtt elhangzó lekción (Mt 21,1–9).

Palmarum vasárnapján örömujjongással indul a nagyhét, azonban az epistola (Fil 2,5–11) ráirányítja a figyelmünket a nagypénteki áldozatra, majd az azt követő örömhírré, amely a húsvét ünnepében teljeseedik be: Krisztus feltámadt! Öltöztessük hát szívünket és lelkünket bátran ünnepelőbe, hiszen nem tragédia történik az előttünk ál-

ló hét eseményeiben, hanem Teremtőnk tökéletes terve valósul meg.

Amit a textusról tudni kell

Szerzője Deutero-Ézsaiás (Ézs 40–55), akinek személyéről szinte semmit sem tudunk. Nem tartalmaz ugyanis a könyv semmi olyan leírást, amelynek alapján a szerző életéről bármit is konkrétan megtudhatnánk. Témája a Sionra való visszatérés ígérete. Négy ún. Ebed-JHVH éneket lehet elkülöníteni a gyűjteményben, amelyek közül a mai igeszakaszunk a harmadik Ebed-JHVH éneket tartalmazza (50,4–9). „Az első három az Úr elhívott szolgálójának a küldetéséről és annak nehézségeiről tudósít...” (KUSTÁR 2004, 257. o.) Felmerülhet talán az is, hogy a szerző önmagáról ír. Erre természetesen nincs bizonyíték.

A kutatók szerint a 49–55. fejezeteket a próféta Babilon elfoglalása után írta, amikor hazatért Babilóniába vagy Jeruzsálembé (KUSTÁR 2004, 257. o.). Olyan kor volt ez, amikor a hívek istenük hatalmát ismerték fel sikereik, gazdagságuk háttérében, a különböző népek harcait pedig az istenek közötti csatáknak tekintették. Az a nép nyert, amelyiknek az istene nagyobb hatalommal bírt. Kr. e. 587-ben Júda vereséget szenvedett Babilontól. Még a templom is romokban hevert. Az akkori nézet szerint Izrael Istene vereséget szenvedett Mardukkal szemben. Miért nem védte meg népét JHVH? Elhagyta volna őket? Ezek a kérdések foglalkoztatták Izrael kegyeseit.

A harmadik Ebed-JHVH ének pontosan arról szól, hogy hűséges tanítványként minden reggel felébred, hogy hallgassa az Úr tanítását, majd azt az „elfáradtagnak” hirdetni tudja. Megvetést, gyalázkodást kap a hallgatóságtól (akárcsak Jézus esetében is láthatjuk olykor). Mégsem érzi azt, hogy az Úr elfordult volna tőle. Minden nehézség ellenére hitéből kifolyólag biztos JHVH hatalmában és szeretetében. A nehézségek nem azt jelentik, hogy a szenvedőt magára hagyta volna a Teremtő. KUSTÁR (2004, 264. o.) szerint ezek az énekek nem esz-

katologikus jövendölések, így hiba lenne belőlük az eljövendő Messiás képét megrajzolni. Azonban ezek segítségével Jézus egyediségét és megismételhetetlenségét mások számára is megfogalmazhaták Jézus tanítványai.

A perikópa megértése

Luther szerint aki meg akarja érteni Ézsaiást, annak a Királyok és a Krónikák utolsó könyvét az utolsó lapig jól meg kell tanulnia. Legfőbb kérdésként azt kell tudnunk, hogy „miként gondolkodtak Isten és a próféta szava felől, Istent vagy bálványt imádtak-e” (LUTHER 2010, 70. o.). Karasszon erre a kérdésre azt a választ adja, hogy a zsidóság Deutero-Ézsaiás idejében jutott arra a szintre, hogy tagadta más istenségek létezését is.

A próféta vitába keveredett, annak ellenére, hogy üdvprófiáciát hirdetett. Textusunk 1–3. verse perbeszédként értelmezhető. Isten és népe kapcsolatára több helyen is a házasság képét használja a Szentírás. Itt azonban nem a hűtlen feleség képe jelenik meg, hanem a nép édesanyjának utódai a megszólítottak. A babiloni fogságban élő nép a vitapartner, a vita tárgya pedig az, hogy van-e ereje Istennek megszabadítania népét a fogságból. Korábban (40,12–14) erre a hatalomra emlékeztetett a próféta a teremtés és a csodálatos egyiptomi szabadulás említésével.

Igehirdetési vázlat

Vitába keveredve

Amikor Istennel és az ő döntéseivel kapcsolatos dolgokról beszélünk másokkal, akkor mi magunk is könnyen keveredhetünk vitába. Különösen mostanában, amikor olyan sok tragédiát látunk magunk körül. Fültnúii lehetünk az Isten ellen szóló zúgolódásnak. Háborús események, járványok nehezítik az életünket. Sokan érzik magukat kilátástalanságba taszítva.

Ha szót emelünk a társadalom istentagadása ellen, azt az érintettek nem veszik jó néven. Ha Isten oldalára állva egy szebb jövőről beszélünk, akkor naivnak mondanak. Akik pedig Istenbe vetették hitüket, úgy érzik, hogy Isten elfordult tőlük. Többször hallottam már a kérdést: „Miért engem ért ez a csapás, hiszen én rendszeresen járok templomba, imádkozom. Akkor miért fordult el tőlem Isten?”

Kérdezhetnénk Sion népéhez hasonlóan mi is: Talán kihűlt volna Isten szeretete? Már nem szereti az embert, akit megteremtett? Szó sincsen erről. Nem bocsájtott el és nem is adott el Isten senkit. A legfőbb probléma akkor is és ma is a gyermekek ellenszegülése, amely megnyilvánul szavakban és tettekben egyaránt. Sürgős változtatásra volt és van szükség. „Mert az újrakezdés lehetősége csak akkor áll fenn, ha Isten népe hittel megragadja, és elindul.” (WEBB 2018, 234. o.)

A változás szele

A rendszerváltás előtt a vallás gyakorlása nem volt egyszerű és problémamentes. Amikor a keresztények számának csökkenéséről beszélünk, akkor előszeretettel hivatkozunk is talán arra a bizonyos gyöven esztendőre.

Aki hűséges maradt Urunkhoz a megalázások, retorziók ellenére is, annak az élete Istenbe kapaszkodva, a nehézségek mellett is könnyebb volt. Akinek van egy biztos pontja, amelybe kapaszkodhat, az a legnagyobb nehézségeket is könnyebben éli meg. A mai családokból ez a hit hiányzik, ezáltal kapaszkodó nélkül maradnak. Így fordulhat elő az, hogy a rendszerváltás után születettek már a változást, változtatást nem a hit segítségével valósítják meg. Menekülnek egy másik materiális világba a jobb élet reményében.

A szolga feladata

Sokan kérdezik, kutatják ma is azt, hogy mi az élet értelme. Kérdezhetette ezt a Babilonba deportált nép is. Ézsaiás megmutatja, hogy van értelme az életnek a szenvedések idején is. A harmadik

Ebed-JHVH dalban arra buzdít prédikációjával, hogy életünkben a JHVH-val való kapcsolatunkat kell erősíteni. A megoldás abban rejlik, hogy legyen meg a bizalom és a hűség az irányában részünkről is. Fogadjuk el Istentől a tanítványi elhívásunkat! A mai korra vetítve nemcsak a lelkészeket, hittanárokat hívja el tanítványnak, hanem minden népet, minden korosztályt. Nem mi vagyunk a tanítók, hanem maga Isten.

Merjen mindenki Istenre támaszkodni! Az Úrra figyelve, az ő szavát szólva mindenki hűséges szolgája lehet. Így csatlakozhatunk képzeletünkben mi is a virágvasárnapi, jeruzsálemi ünneplő tömeghez.

„A mi életünkbe is újból és újból szeretne egy virágvasárnapi békés menetben belépni ugyanaz az Isten, és sajnos nagyon gyakran megismétlődik a kétezer éves történet, mert mi is elutasítjuk a szeretetet és a jóságot.” (Böjte Csaba in: KARIKÓ 2012, 42. o.)

Szenvedő szolga

Mindennapjainkban nagyon sok próbatételen megyünk keresztül. Mindenkinek vannak kisebb-nagyobb terhek a vállán. Hogyan tudjuk ezeket elhordozni? Képesek vagyunk-e arra, hogy zúgolódás nélkül tegyük ezt? Láthatjuk a próféták, az apostolok és Jézus Krisztus életéből, hogy a szenvedés és a próbatétel az életünk része. Bármennyire is szeretnénk ezeket elkerülni, nem tudjuk. Az élet kezdetén is jelen van már a szenvedés és a fájdalom. Mégis örömmel tölt el minket, mert tudjuk, hogy csak időleges, és milyen csoda lesz majd belőle. Mint ahogy nagypéntek fájalmát, gyászát is öröm fogja követni.

Szenvedő szolgaként így kell nekünk is a jövőbe tekintenünk, Istenbe vetett reménységgel, aki elküldte már a világ számára annak megmentőjét, Jézus Krisztust. Így válhat szenvedésünk is örömtelivé. Így születhet meg az új ember az óemberből. „Életünk minden napja lehetne virágvasárnap. Te mit kiáltasz Istennek? Hozsánna? Vagy feszítsd meg?” (Böjte Csaba in: KARIKÓ 2012, 42. o.)

További javaslatok az istentisztelethez

Lekciók

Fil 2,5–11, Mt 21,1–9

Imádság

Prédikáció előtt nagyon szeretem az énekeskönyvünk 736. oldalán található imádságot elmondani: „Készíts helyet igédnek, Uram Istenem, szórd igéd magvát az egész világon! Kérünk, hadd hulljon jó földbe igéd magva közöttünk, és hadd találjon igazi hallgatókra mindenütt, ahol csak emberek élnek.” (Huub Oosterhuis, EÉ 736. o.)

Énekek

EÉ 192, 198, 209

Illusztráció

GONDOLAT

„Ahol az értelem csak a szenvedés fellegét látja, ott a hit az ígélet szívárványát szemléli.”

C. H. Spurgeon (1834–1892) angol baptista prédikátor

TÖRTÉNET

Hol van a szívünk? Érdemes ezen is elgondolkodni:

„Egy öreg zarándok ballagott a Himalája hegyei közt, amikor csikorgató hidegben elkezdett esni az eső.

Egy fogadós megszólította:

– Apókám, hogy fog maga ebben az időben célhoz érni?

Az öreg vidáman válaszolt.

– A szívem már ott van, ezért a testem többi részének könnyű követnie.” (MELLO 2020, 223. o.)

VERS

Károlyi Amy: *Nagyhét* (részlet)

Jézus szenvedése újra érik,

a nagyhét újra ismétlődik.

Kicsit siet, vagy kicsit késik.

Hiába zöldellnek palmaágak,

a zöld, az élő zöldnek nem felel.

Az ember hite belefárad,

a szenvedés megismétlődik. (KARIKÓ 2012, 44. o.)

Felhasznált és ajánlott irodalom

JÁNOSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.

KARASSZON István 2021. *Az Ószövetség teológiai üzenete*. L'Harmattan Kiadó, Budapest.

KARIKÓ Éva 2012. *Párbeszéd a végtelennel. Csaba testvér gondolatai az Istennel való mély és bensőséges kapcsolatról*. Helikon Kiadó, Budapest.

KUSTÁR Zoltán 2004. *Ézsaiás próféta könyve*. In: Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*. Kálvin Kiadó, Budapest.

LUTHER Márton 2010. *Előszók a Szentírás könyveihez*. Ford. Szita Szilvia. Magyarországi Luther Szövetség – Luther Kiadó, Budapest. (Magyar Luther Könyvek 2.)

MELLO, Anthony de 2020. *Szárnyalás*. Korda kiadó, Kecskemét.

RAD, Gerhard von 2001. *Az Ószövetség teológiája*. 2. köt. *Izrael prófétai hagyományainak teológiája*. Osiris Kiadó, Budapest.

RÓZSA Huba 2005. *Üdvösségközvetítők az Újszövetségben*. Szent István Társulat, Budapest.

RÓZSA Huba 2016. *Az Ószövetség keletkezése. Bevezetés az Ószövetség könyveinek irodalom- és hagyománytörténetébe*. Szent István Társulat, Budapest.

WEBB, Barry 2018. *Ézsaiás könyve. Sasszárnyakon*. Harmat Kiadó, Budapest.

WESTERMANN Claus 1997. *A Biblia titkai. Bevezetés a Bibliába*. Kálvin Kiadó, Budapest.

■ MADARÁSZ GÉZA